

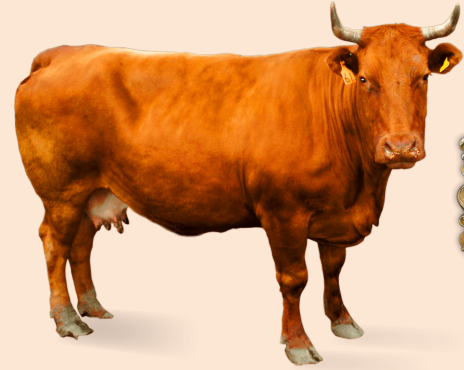
תשובה להלכה מהו פרה אדומה

סיכום מתוך מכתב תשובה להלכה מהפוסק הגאון רבי משה בראנדסארפער שליט"א גאב"ד היכל הוראה למנהל תלמוד תורה על שאלת רבים של תשב"ד מהו פרה אדומה?

פרשת חוקת – ויקחו אליך פרה אדומה (במדבר י"ט ב)

בתורה הקדושה בש"ס ופוסקים זה נקרא אדום וכדורות אחרונים ובזמנינו זה נקרא חום
(עיין באריכות בטוב טעם ודעת משי"ס ופוסקים בתשובת הגה"מ בראנדסארפער שליט"א)

ופרות בצבע זה מצויה בעולם הרבה וזהו פרה אדומה, והחידוש בפרה אדומה שהיא אדום לגמרי אפי' ב' שערות שחורות או לבנות לא יהא בה, כמוכא ברש"י שהיא תמימה באדומות, ועיין עבודה זרה כד ע"א אמאי דמיה יקרין הואיל ושתי שערות פוסלות בה

בתורה הקדושה בש"ס ופוסקים זה נקרא נוטה לאדום או אינו אדום כל כך, או אינו אדום, וכדורות אחרונים ובזמנינו זה נקרא אדום
(עיין באריכות בטוב טעם ודעת משי"ס ופוסקים בתשובת הגה"מ בראנדסארפער שליט"א)

ופרות בצבע זה שאנו קוראים אדום בזמנינו, אינו מצוי בעולם, וגם מיומנת בריאת העולם לא היה נמצא, שאין חדש תחת השמש, ולא זה צבע של פרה אדומה

כנכוד רב לתועלת התלמידים שלא יהא בחינת שכשחא כיון דעל על עיין פסחים קיב ע"א ככא בתרא כא ע"א רש"י ותו"ס מחנכים ומלמדים לצעירי בני ישראל צאן קדשים פעה"ק ירושלים ת"ו

גב. תשובת הגאון בשלמותה הובא בגילוי היכל הוראה י"ג פרשת חוקת תשפ"ג במדור הלכה והוראה בישראל

משה בראנדסארפער
גב"ד ר"ר דובל הוראה ירושלים
בית הכנסת 'חברת ישראל' תל אביב
רחוב 'אשכנז' תל אביב
טל: 052-5322778
פיקס: 052-5322778
בית דין: 052-5322778
בית דין: 052-5322778

לכבוד הרותק הדטל הר"ר ..... שליט"א מנהל ת"ת ..... פעה"ק ירושלים ת"ר"ב
ע"ד שאלתי שאמל נשאל על ידי המלמדים שטלמדיים לתשכ"ד פרשת חוקת "ואת חוקת תורה" ויקחו אליך פרה אדומה, ושאלוהו התעקת יניקים וחמיטו, ושאלה זו חזרת ונשנית כל שנה על ידי התלמידים, אך יתכן שהקב"ה יצוה על בני ישראל להביא פרה אדומה, והיי מעולם לא שמענו וגם אבותינו לא סיפרו לנו שראו פרה אדומה, וכל הפרות שראינו היו שחורות או שחורות ולבנות, ואם נשאלו חזונות, אבל מעולם לא ראינו פרה אדומה, ובדאי שהקב"ה לא יצוה לישראל לקחת פרה אדומה שאינה קיימת במציאות. המלמדים משיבים להם בדרך כלל שאין הכי נמי שבכמות היתה הפרה אדומה בצבע אדום, ונראה שבכל פעם שהיו ישראל עוצרים לפרה אדומה נולדה בעולם פרה אדומה בדרך נס. עמ"ל.
אנחנו נתנו על זה אינו דבר פשוט הוא, שהרי אין סופנים על גמט, וכי יעלה על הדעת שהקב"ה יצוה אותנו על דבר שאי אפשר לקיימו בני נס, אלא ודאי שפרה אדומה היתה נמצאת בדרך הטבע, וכן הם מצויים בזמננו, אלא בהכרח שבה שהתורה הקדושה קוראת אותה "אדום" אין זה רק אותו האדום שאנו רגילים בזמננו [אתהוה קוראת גם לצבע שאנו קוראים בזמננו "חום" בשם "אדום"].

ואם תאמר, והרי פרה אדומה היתה דבר נדיר ואם נאמר שהיה בצבע זה חרי פרות נמצא שנתן חזונות, ולמה זה חרי מיהו יקרים, אולם כאמור שנה שהיו דמות יקרים הוא לסיבה אחרת, וכמו שאמרנו בגמ' (נפוחה הרי נדיר יא) אמאי מיהו [של פרה אדומה] קריין, הואיל ושתי שערות פוסלות בה. כנראה להדיא דנה ששתי שערות פוסלות בה זה הוא טורח למה שדמיה יקרים, ולא הצבע הנדיר שלה. ועתה אמורו המלמדים לתלמידיהם, שכדורות האחרונים ישנה טעות גדולה ביסודי השמות הנמוכים של הצבעים כפי שקראו להם הקדמונים, ובאמת יסודי הצבעים היו שרובם צבעים שהם האבות, שחור, לבן, כחול, אדום, ורוד (המכלול הנוכחי הירוק) ושמותיהם והגדרותיהם ירוקים, והם נתחלקו לעונים אחרים על ידי שרובם הצבעים זה בזה, כדורות האחרונים נתנו שמות לצבעים המפורשים, וכך יצא שרק לצבע האדום הבהיר קראו אדום ואילו לאדום העמוק יתיר קראו חום, וזו היתה סיבת המהירה של התשכ"ד כי הם רגילים לקרות לצבע זה חום ולצבע זה אדום, אף שאמיתו של דבר מה שהגדירו הקדמונים אדום אין זה שחור אלא אדום שקראו חום, וזוהי כי הם חושבים שמה שאמרה תורה פרה אדומה הנונה היא אדומה בצבע אדום הבהיר שאמרו קוראים לו בזמננו אדום אבל לאמיתו של דבר כוונת התורה היא לצבע שאנו קוראים בזמננו חום.

ובזה נביא כמה המוחות ליה משי"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, בגמ' בברכות (ו'א ר"ה) חומר אדום שילדה מין חומר כתב רש"י שם קפ"ל חתם סוסים אדומים הן. ובכרית' (ו' א) אמר הגמ"א בראש סוסים אדומים, וכי יש סוסים בצבע אדום, והלא כל הסוסים שאנו רואים הם בצבע חום או שחור לבן, ובכרית' שהדמנה לאדום אחר, כמו כן ישנם עוד כמה מקומות שיש משם אריות מפורשות שהדמנה היא לצבע שאנו קוראים לו בזמננו חום עיין רש"י (בפסחים ל'ג ר"ה ח"ט) ו' שחום חומר דומה לאדום, חוש בגמ' [אדום] לשון משנה שחומתו ונמצאת לבנה, לענין התבואה, ע"כ. וגם חושם בשפה הגרמנית קוראים לאדום "רוט".

וכן אפשר להמחיש את הדבר להתלמידים בדרך שאת, דעה כאשר מקליפים פירות כגון תפוח או תפוח וכי אם משהיה אותו באיור קליפתו הלבנה משנה את צבעו לחום [וזה דומה בכל ידו יכול לאותה חוש], ובאמת אין זה חום אלא אדום כמפורש ברש"י מוכי (ה' א) סאדוהי מוסקא כתמרא אדומה אף זה אדום שנקלף נופף לאדומות, ע"כ. וכן כתב ברא"ש (שם) שכל כל הפרות הנקלפין באדום, וכן מצוי בגמ' בלילא דרשב"י (פרק ט' א' פסוק א) שבבאר בברכו שם שבעצם זרע השחור הוא אדום [על אף שהיה אדום קוראים אדום חום] הרי להדיא שמה שאנו קוראים אדום בזמננו חום הוא הקרא ע"ס ובפסחי הקדמונים בשם אדום, וכן מצוי שחום דומה לאדום ברש"י'ם (בפסחים ט"ג א' שחומתו - אדומה של שם חמה שכאריהו, ע"כ).

דוגמא מוחשית נוספת שבה יכולים להמחיש לילדים, הוא קליפת הקור"א שהלולב סגור עמו, והקור"א הוא צבע חום כמו שאנו קוראים בזמננו, וזה אינו שרירי כמבאר בראשונים שכתבו שהקור"א צבע אדום, כמו שראינו ברש"י (עין ט' ע"א) שכתב דוסקא דלולבא [האדום שבלולב] הוא דבר הגדל בלילב, וכן הבית ויסק (פסח ח"ה ר"ה) חוקת חזיונות, כתב על קור"א ו'א' אכל אצטלו נמצא וכו' מינו דבר אדום בלילב בעד פניו שהוא חמרי בעי הוציט אלו, ע"כ. עוד נמצאו בש"ע (ויד' ט"ח) דרין ראיות הנה שכתב ה"א, ואם היו שני ימים, כמו גיזה לבנה וזוהי שחמה פ"א אדומה וכו', ע"כ. הרי שקראו למה שאנו קוראים חום בשם אדום, ועד, שמה שאנו קוראים בזמננו בורות האחרונים אדום על אדום חום ברש"י ופוסקים לא קראו לו בשם "אדום", אלא אינו אדום או אינו אדום כל כך" כלישון הנפלא (נה ט"ה א' ר"ב כאמר אוהב וכו' בני אדום וכו' ועיין במארי' שם שהדמנה שאנו אדום כל כך ועוד יש להאריך בה בהביאה ראיות הנה וכו', ואמכ"ל.

מכל ת"ל נולדה, וכדורות האחרונים משתנו השמות האחרונים של הצבעים כמו שפורש במשנה ברוח' (פ"ג ל"ג פ"ק ק"ח) שכתב בשם חתום סופר [וכן דרשו על רוב דיו לשיטתו] כיחה מראיתו והתפר קעת לאדומה ונשנית בעין מראה שקראו בלשון אשכנז "בראון", והרי לנו הצבע האדומה הוא אדום אלא שבאשכנז שני שמו "בראון" והקרא בזמננו חום, וכן משמטין אומאמר' מרן בעל הקטת בהם על שם פירה אדומה מה שכתבו בתורה המונה שאנו קוראים בזמננו חום.

ובכל זה חזן מנוח שעל פיו שיר לרבין דין פירה אדומה הוא נוגע למה שכתב ומה תורה והלכה לעשה, ולכן כאן המקום להחזיר לתלמידים שדבר זה היה ברוב מראי דיוקנות ולא משתמחה, והי' יהיה בעולם לתחיל לתשכ"ד הכל תשכ"ד שאין בו חטא יסודות ואנשים בתור"ק שעל פיהם יעלו ויעלו אליהם וירבא.

ה"ד שנתה לאסוקי שמתחא אליהם דחילתא ולא תנא ד' חוקת מתחת ידיו

